

Olgierd Felczak

Rożental, gm. Pelplin, woj. gdańskie. Stanowiska 1 i 3

Informator Archeologiczny : badania 18, 33-34

1984

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

RACOT, gm. Kościan
woj. leszczyńskie
Stanowisko 18

Polska Akademia Nauk
Instytut Historii Kultury Materialnej
Zakład Archeologii Wielkopolski w Poznaniu
Pracownia Archeologii Pradziejowej

Badania prowadzili prof. dr hab. Tadeusz Wiślański i dr Lech Czerniak /autor sprawozdania/. Finansował IHKM PAN i WKZ Leszno. Pierwszy sezon badań. Osady kultury późnej ceramiką wstęgową, kultury pucharów lejkowatych, kultury lużyckiej i wczesnego średniowiecza.

Badania są kontynuacją prac prowadzonych przez 5 sezonów w Białczu Starym, stan. 4 w ramach studiów nad osadnictwem neolitycznym południowo-zachodniej Wielkopolski. Wykopalista w Białczu ze względu na silne zniszczenie centralnej części stanowiska oraz słaby stan zachowania materiałów /np. brak kości/ nie dały odpowiedzi na główne pytania dotyczące gospodarki a zwłaszcza form zastępczości tej strefy Nizy. Stanowisko w Racocie zostało wytypowane spośród znacznej liczby neolitycznych punktów osadniczych znanych z wieloletnich badań powierzchniowych prowadzonych na Wysoczyźnie Kościańskiej przez ZAW IHKM PAN, jako charakteryzujące się najkorzystniejszym układem cech z punktu widzenia możliwości rozpoznania struktur osadnictwa "późnowstęgowego"

Stanowisko jest położone na niewielkim cyplu powstałym u zbiegu dwóch dolin rzecznych; na krawędzi stosunkowo rozległej doliny Strugi Racockiej i bezpośrednio przy niewielkim ciek, jej dopływie. Pokrywą glebową stanowiska i jego najbliższego otoczenia tworzą zdegradowane czarne ziemie na podłożu glin. Na powierzchni materiały "późnowstęgowe" wystąpiły w formie skupisk na przestrzeni około 3 ha.

Badania miały charakter rozpoznawczy. Wstępnie założono dwa rowy sondażowe na osi E-W o dł. 50 i 25 m i szer. 2 m, które potem sukcesywnie poszerzano. W sumie zbadano powierzchnię 562 m². Odkryto 56 obiektów reprezentujących następujące kultury:

1. Kultura późnej ceramiki wstęgowej /faza I-IIa "kluta"/; kilka fr. ceramiki na słoju wtórnym.
2. Kultura późnej ceramiki wstęgowej /faza IIb? -III, "grupa brzesko-kujawska"/; fr. 3 budowli trapezowatych i 25 jam /głównie 1 jama gospodarcza - "przydomowa"/.
3. Kultura pucharów lejkowatych /faza IV-V?/: 7 jam.
4. Kultura lużycka /Ha C/D?/: 3 jamy.
5. Wczesne średniowiecze: faza B/C - 1 jama, faza E/F - 13 jam.
6. Nie określone - 4 jamy.

Na szczególną uwagę zasługują pozostałości osadnictwa "późnowstęgowego", a zwłaszcza bardzo dobrze zachowane budowle trapezowate z rowem fundamentowym, będące pierwszymi tego typu obiektami w Wielkopolsce. Wszystkie budowle wystąpiły w niewielkiej odległości od siebie, różniły się orientacją i drugorzędnymi cechami konstrukcji. Fakt ten /wraz z przeciętami jam tej kultury oraz dużym zasięgiem materiałów na powierzchni/ świadczy, że odkryte stanowisko należy do wielofazowych osad "centralnych" w typie Brzeźcia Kujawskiego. Wśród chat wyróżnia się - najlepiej rozpoznany - obiekt 12, prawdopodobnie najmłodszy z nich. Dł. chaty - 37,6 m, szer. - 3,7 i /? / 6,5 m. Jej cechy charakterystyczne to: nietypowa w tej strefie Nizy orientacja /W-E/, podwójny rząd słupów na odcinku ponad 13 m w jednym z rowów /efekt naprawy? / oraz obecność prostokątnej przybudówki o wymiarach 6,8 x 4 m. Z obiektów omawianej kultury uzyskano liczny zbiór ceramiki, krzemieni /sur. bałtycki/ oraz kości zwierzęcych. Ceramika wykazuje typowe cechy "nizowych ugrupowań późnowstęgowych" silnie nawiązujące do centrum kujawskiego.

Materiały są przechowywane w ZAW IHKM PAN.

Badania będą kontynuowane.

RACZKOWICE, gm. Dąbrowa Zielona
woj. częstochowskie
Stanowisko 3

patrz
okres wpływów rzymskich

ROCHY, gm. Zdany
woj. kaliszkie
Stanowisko 1

patrz
wczesne średniowiecze

ROŻENTAL, gm. Pelplin
woj. gdańskie
Stanowiska 1 i 3

Muzeum Archeologiczne
w Gdańsku

Badania prowadził mgr. Olgierd Felczak, Finansowało MA w Gdańsku. Stan. 1 - trzeci sezon badań; stan. 3 - pierwszy sezon badań. Osady kultury pucharów lejkowatych.

Stanowisko 1

Celem badań było ustalenie ostatecznego zakresu przestrzennego oraz uzupełnienie danych dotyczących szczegółowej chronologii badanej osady.

Założono 5 wykopów: wykop VIII w południowej części stanowiska, wykopy IX i X w części północnej oraz północno-wschodniej. Łączna powierzchnia wykopów wyniosła 145 m². Ustalono w przybliżeniu, że obszar zajmowany przez osadę wynosił około 1,2 - 1,3 ha. Kształt jej był wydłużony po osi W-E.

Materiał archeologiczny pozyskany w tym roku nawiązywał pod względem morfologii, technologii i zdobnictwa ceramiki do materiału odkrytego w poprzednich latach badań na omawianym stanowisku.

Mając pod uwagę ilość materiału odkrytego w ciągu trzech lat określono chronologię osady na schyłek fazy wióreckiej kultury pucharów lejkowatych i zaliczono ją do grupy wschodniej ww. kultury.

Zbiory znajdują się w MA w Gdańsku.

Badania zakończono.

Stanowisko 3

Stanowisko jest oddalone ok. 500 m na północny zachód od stan. nr 1. Usytuowane jest 150 m na zachód od krawędzi doliny Wierzyca na łagodnym stoku niewielkiego wzniesienia pokrytego obecnie młodym lasem. Utwory powierzchniowe występujące w jego obrębie są reprezentowane przez piaski i twrny wodnolodowcowe.

Celem badań było zweryfikowanie stanowiska pod względem przestrzennym i chronologicznym. Założono 9 wykopów o łącznej powierzchni 150 m².

Analogicznie, jak na stan. nr 1, natrafiono jedynie na niewielkie i słabo zachowane obiekty nieruchome - 3 jamy oraz zniszczony obiekt złożony z konstrukcji kamiennych o niejasnej funkcji. Wydzielono trzy warstwy: I-warstwę leśną /grubość 20 cm/, II-warstwę żółtego piasku z obecnością artefaktów /grubość ok. 30 cm/, III-warstwę określaną jako całek.

Pozyskano 150 fr. ceramiki pochodzącej z takich naczyń, jak: puchary, amfory, misy i flaszki z kryzą. W zdobnictwie dominowała ornamentyka stempelkowa w formie słupków i zygzaków. Wśród zabytków krzemiennych na szczególną uwagę zasługuje zespół 5 dużych wiórów /długość 16 cm/ wykonanych z krzemienia wołyńskiego. Należy podkreślić, iż jest to pierwsze tego typu znalezisko z terenu Pomorza Wschodniego. Potwierdza ono kierunek kontaktów kultury pucharów lejkowatych na Pomorzu Wschodnim z ziemiami położonymi na południu Polski.

Analiza odkryć pozwala określić chronologię na fazę wiórecką wschodniej grupy kultury pucharów lejkowatych.

Materiały znajdują się w MA w Gdańsku.

RZUCEWO, gm. Puck
woj. gdańskie
Stanowisko 1

Muzeum Archeologiczne
w Gdańsku

Badania prowadziła mgr Danuta Król. Konsultacja paleogeograficzna - dr hab. Roman Gołębiewski. Konsultant badań - prof. dr hab. Tadeusz Wiślański. Finansował WKZ w Gdańsku - Muzeum Archeologiczne w Gdańsku. Kontynuacja badań z lat 1927-29, 1983. Osada neolityczna.

Stanowisko położone jest nad kłfowym brzegiem Zatoki Puckiej, na czterech wyróżniających się terasach. Założono 5 wykopów, usytuowanych w centralnej części osady, na drugiej i trzeciej wyróżnionej terasie.

Warstwa kulturowa zalegała na głębokości 20-25 cm od pow. ziemi. Młaższość warstwy kulturowej wynosiła od 40 do 50 cm. Z obiektów nieruchomych na uwagę zasługują trzy częściowo wyeksplorowane obiekty mieszkalne oraz dwa paleniska.

Uzyskano dużą ilość ceramiki: 2 amfory czteronożne, fr. dużych naczyń z karbowaną listwą plastyczną, fr. mis i pucharów. Wyroby krzemienne wykonywano przede wszystkim z krzemienia tzw. jaskółczego chlebka. Przeważają odłupki, drapacze boczne i łuszczenie. Wyroby krzemienne reprezentowane są przez dwie siekiery. Uzyskano także materiał kostry: zoologiczny i ichtiologiczny.

Materiały przechowywane są w MA w Gdańsku.

Badania będą kontynuowane.

RYBINY, gm. Topólka
woj. wrocławskie
Stanowisko 14

patrz
epoka brązu

SANDOMIERZ
woj. tarnobrzeskie
Stanowisko Szpital Rejonowy

Muzeum Okręgowe
w Sandomierzu

Badania prowadzili mgr Maria i Józef Schlorowic. Finansował WKZ w Tarnobrzegu. Pierwszy sezon badań. Osada i cmentarzysko kultury amfor kulistych, cmentarzysko kultury żłockiej, groby kultury ceramiki sznurowej i kultury trzcinieckiej.